

Tõstamaa Tuuled

Nr.5(6)

mai 1996.a.

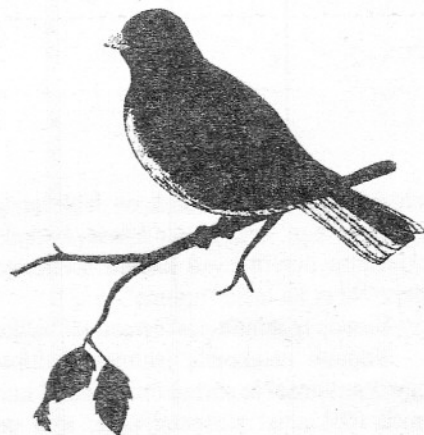
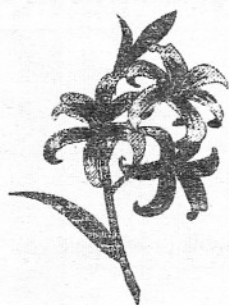
KEVAD SUVES.

Ants Linnutaja

Tooming supleb õitemeres
valgesse end rüütab.
Peagi kastanite pere
kroonlühtrid süütab.

Mesilinnul lillepuudrist
meigitud on põsed.
Huuled pärast õitesuudlust
kärjekannus mõseb.

Kuldnokad saanud uue maja
uurivad kontrahti.
Pääsukestel suvemajas
nokalaat läks lahti.



Võsas ööbikute koorid
lauhipidu peavad.
Vankriraital kurenoored
pesa korda seavad.

Kägu kukkus, kukkus, kuni -
häälest ära kukkus.
Märkamatult keeras suvi
kevaduksed lukku.



Kuidas külvad, nõnda lõikad.

Kel külv tehtud, jääb oodata saaki. On aga ka neid, kellele lõikusaeg just nüüd saabumas. Lastel lõpeb kooliaasta. Hinded tunnistusel on tasu tehtud töö eest. Abituriendid saavad lõputunnistuse, mis vastavalt tulemustele on aluseks järgmisele "külvikorra" elus. Eakamaile meist toovad toomingad ja kevad meelde nooruse ning lastes silme eest mööda elatud elu, tuleb tõdeda, et kõik, mis meie elus on või ei ole, on meie oma külvatud seemnest alguse saanud. Iga sõna, olgu siis hea või vahel mõtlematult üle huulte libisenu, tuleb meile samal moel tagasi. Iga tegu, olgu siis õige või vale, tuleb meil endil ka "koristada", ja teatavasti on lõikus ikka külvist suurem. Me külvame ja lõikame ikka ja alati üheaegselt.

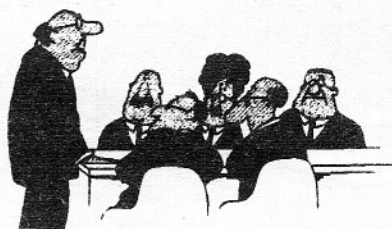
Lea Rannik

Vanarahva tarkus: "Märjad suvised - rasvased jõulud".

VALLA VOLIKOGU TEATED

30.aprillil toimunud volikogu istungil oli arutlusel:

1. Prügiga seotud probleemid.
2. Info suvekuude kultuuriüritustest.
3. Vallaarsti ettekanne elanikkonna tervislikust seisukorrast.
4. Komisjoni moodustamine ametnike palkade ja sotsiaalsete garantiide väljatöötamiseks.
5. Korteritaotluste läbivaatamine.
6. Eesti Telefoni maaeraldamine Tõstamaa Seltsimaja juurde.
7. Enampakkumise korraldamine.
8. Müügiplatsi rajamine Tõstamaa alaviku parkimisplatsi serva.



Ühine mure.

Jäätmemajanduse korraldamine on lähiaastate olulisemaid küsimusi. Nimetatud puuduse tõttu hakkame tiheasustatud aladel elama õige pea prügmägede keskel. Sellise paikkonna näide on meil Tõstamaa aleviku näol omast käest võtta. Alevikku ümbritsevad kaunid liivaluited ja metsaservad on muutunud kõikvõimalike olmejäätmete mahapaneku kohtadeks. Nii et ka meie "upume".

Kuidas tekkinud olukorrast võimalikult väheste kulutustega välja pääseda?

Toimub maakonna jäätmete käitlussüsteemi välja töötamine. Nähakse ette prügi ümbertöötlemise vabriku ehitamine Pärnumaal ja sorteerimispunktid kohtadel.

Kuni meil töökindlat süsteemi pole, seni peame läbi ajama olemasolevate võimalustega. Kõige elementaarsem viis prügi hulga vähendamisel on prügi sorteerimine. Selleks näeme ette järgmisi meetmeid:

- * toidujäätmete, aiakoristusprahi, puulehtede jne. komposteerimine;
- * põlevate jäätmete põletamine võimaluse korral;
- * klaasi viimine vatuvõtupunkti või klaasikonteinerisse;
- * tekstiil ja vanapaber - ümbertöötlemisele;
- * ohtlikud jäätmed koguda (neist järgmine kord pikemalt)
- * kõik ülejäänud segamajandusjäätmed pakitult prügikasti või -kotti.

Esimesest viiest oleme lahti saanud, viimati mainitu (näiteks ehitusprahi, liiv, tuhk) tuleb viia prügmäele või osaliselt kasutada teeaukude parandamiseks vähemtähtsatel teedel.

Nõuandeid jäätmekogujaile:

- *Kergendada prügivedajate tööd. Säasta neid. Ära pane jäätmekotti liiga raskeid asemeid. Kott ei tohiks kaaluda üle 35 kg. kandekaugus ei tohi olla üle 5 meetri.
- *Prügikonteinerid ja kotid on tavaliste majapidamisjäätmete tarbeks. Ära pane neisse ohtlikke jäätmeid ja korduvkasutusega jäätmeid.
- *Paiguta konteiner ligipääsetavasse kohta.
- *Paki tolmaavad ained (tuhk, tolm, liiv) enne konteineritesse panemist.
- *Ära pane kotti teravaid asju (katkist klaasi, metalli), mis võivad selle teha katki ja põhjustada õnnetusi töötajatele. Pane sellised asjad kotti kõrvale ja märgista.
- *Ära topi nõusse selliseid asju, mis sinna ei mahu. Need võid jätta nõu kõrvale, kus kohalt prügivedaja saab ära koristada. Selliste jäätmete eest on erimaks. Suurtele ja rasketele jäätmetele ning ehitusprahile telli erivedu.

Endel Tõnisson
vallavanem

Vale jutt ...

..., et Tõstamaa ettevõtjad ei ole loodussõbralikud. Mõnigi mees viib oma prügi ja prahi tärkavasse loodusesse ning koos "nimekaardiga".

See jutt on valus.

Tõepoolest valus. See ei ole üleskutse, vaid koputus südamele. Nimesid ma ei nimeta. Ka jääb ära loo ilmestamiseks mõeldud tagaküljefoto viltuvajunud marmorsambast ja hauakünkal vohavatest maltsadest.

Räägin korrastamata haudadest Tõstamaa valla surnuaedadel. Olen Eesti Sõjahaudade Hooldeliidu inimestel teejuhiks olles kõik kalmistud läbi käinud, paljud hoolt ja armastust lahkunute vastu näinud, aga ka seda, millest raske rääkida.

Meelde on jäänud lesknaise sõnad teeäärsel surnuaial: "Peale osatühtu koosolekut ei tulnud ükski neist vaatama, kelle vara peremehed nad nüüd on. Kõik autod vurasid surnuaiast mööda."

Iga vanem (tädi, onu, ristiema ...) on oma järglasele midagi materiaalselt maha jättnud: maad, loomad, majad, sõidukid, kolhoosi osakud. Mõnigi on saanud pärandusi. Ja kui seda ei ole, oleme oma vanemalt saanud kooli- ja elutarkuse, mis teinekord rohkemgi kaalub. Ja iga kalm juba selle eest väärib korrahoidmist. Ning veel moraalne kohustus.

Mulle vastatakse, et lilled on kallid. Oma kasvatatud võõrasema, lihtne peiulillgi ajab asja ära. Või igihaljad kannikesed kääpal. Sentigi kulutamata. Aga kui palju kasinaid kroone me raiskame tervist rikkudes vägijookidele.

Surnuaedadel riisutakse prahti ja prügi. Mõned arvavad, et selle koht on kaevu juures, või lihtsalt üle aia. Viime selle pisut kaugemale; paberid, pärjalindid, lillekorvid matame prahi alla ja siis tasandame.

Ma ei taha ühtki ükskõiksuses süüdistada. Aga meie eelkäijad suhtusid lahkunuisse kui pere liikmeisse, teeme seda ka meie.

Ma loodan, et sellel valusal teemal pole enam vaja kirjutada ning korratut hauda pildistamiseks pole.

Andrei Udu

Sport

JÜRIÕO JOOKS

Traditsioonilisel 6 etapilisel teatejooksul osales 20 võistkonda kokku 120 jooksjaga. Kiirem oli Sauli äri võistkond, kuhu kuulusid Kaia Pavlova, Riho Jurjev, Maia Pavlova, Deivid Väara, Kärt Somelar ja Viljo Lühiste.

Auhindade eest tänu Sauli äri, Hoiuühingule ja Täringule

KORVPALL

Pea kaks kuud kestnud Tõstamaa korvpalliturniiril osa-les 5 meeskonda ja 3 naiskonda.

Meestest võitis Täringu võistkond Kivikõrtsi ja Sauna ees. Võitjad mängisid koosseisus Enn Martson, Ranner Kuningas, Jüri Männikus, Andres Männikus, Riho Väli, Kuido Pöder ja Ando Lomp.

Naistest võitis samuti võistkond Täring - Külli Merimaa, Karin Väana, Evelyn Liländer, Ele Lehtsalu, Kersti Taal, Mari Piirme. Järgnesid Kivikõrts ja Keskkool.

Võistlused lõpetas nn. kohalik "tähtede mäng", kus võitja võistkond kohtus teiste võistkondade baasil moodustatud nn. "All Stars" võistkonnaga. Nii meestest kui naistest õnnestus tasavägised mängud võita Täringu võistkonnal.

TÄHELEPANU, START

Sellise nime all korraldab Eesti Koolispordi Liit populaarset võistlussarja algklasside õpilastele. Läbi kolme alagrupivõistluse ja poolfinaali pääses finaali ka Tõstamaa kooli esindus. Finaalvõistlusel, mis toimus 5.

mail Kalevi Spordihallis, esineti samuti hästi ja saavutati väiksemate koolide arvestuses 2. koht.

Võit jäi 0,9 sekundi kaugusele.

Täpsemat ülevaadet võistlusest oli võimalus saada ETV vahendusel.

Tõstamaa võistkonda kuulusid:

Merit Kaelep, Reena Pavlova, Andra Vaaks, Angela Vaaks, Margit Maruse, Reelika Jurjev, Margit Pusse, Elo Pulk, Sven Jürgens, Kaarel Altmäe, Reigo Põltsam, Elmuth Karlson, Tarmo Laan, Priit Kaljurand, Alar Karjel ja õpetaja Sirli Väara.

KERGEJÕUSTIK

Pärnumaa Koolispordi Liidu kergejõustiku meistrivõistlused peeti tänava Tõstamaal.

Tõstamaa õpilastest tuli B- vanuseklassi kaugushüppes maakonna meistriks Argo Kaelep (5.56)

Teise koha saavutasid A-vanuseklassis Deivid Väara 1500 m (4.35,8) ja Evelyn Liländer kettaheites (24.90), B-vkl. Riho Jurjev kuulitõukes (11.04) ja odaviskes (43.81), Raido Valgeväli 800 m (2.18,9), Tauri Jurjev C-vkl. 60 m (8,2) ja kõrgushüppes (1.45), Elmo Vahemäe (10.25) ja Evelin Vahemäe (8.55) kuulitõukes.

Kolmanda koha said B-vkl. Riho Jurjev kauguses (5.45) ja C-vkl. Tauri Jurjev kuulitõukes (10.16)

Kooli 4+100 m jooksu võistkond (Viljo Lühiste, Raido Valgeväli, Kuldar Merimaa, Argo Kaelep) oli teine ja suur-rootsi teatejooksu võistkond (Viljo Lühiste, Harles Pert, Aro Kütt, Deivid Väara) oli samuti teine.

Keskkoolide arvestuses oli Tõstamaa kool neljas.

Toomas Rõhu

Kui Tõstamaal ehitati lennukit.

Said alevis kokku kaks vanameest. Teresõna löikas pooleks väikelennuki põrin männilavade kohal.

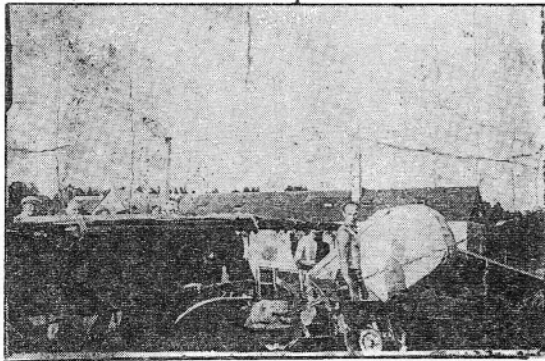
"Blaseni poiss teeb õppelendu", lausus noorem "vana" nagu üsna tavalise asja kohta.

"Vaata, mis tähendab oma riik! Keskkooli poiss istub Tartus lennukisse ja nüüd teeb toredaid tiire kodualevi kohal. Kümme aastat tagasi - suure karu käppade vahel - ei võinud sellest unistadagi."

"Mis sa lendamisest räägid? Merelegi poisse ei lastud. Paadidki olid lukus ja karauul juures. Tead sa, kui palju oli vanasti Tõstamaa kandis kangeid kapteneid? Viimane eestiaegne mereväe juhatajagi oli Seli mees."

Lennuk teeb oma ringid ära ja võtab suuna Tartule. Vanamehed jäävad seletama... Nende jutud on aeglased ja pikad ning viivad aastanumbriksse 1939, kui üks Tõstamaa noormees ehitas lennukit (õigemini lennukeid, sest neid oli kaks).

Elas tollal alevikus noormees Volfred Tamm. Tal oli plaan ehitada lennuk, mis inimjõul õhku tõuseb. Et mees saksa keelt valdas, olevat ta jala Tallinnas Saksa saatkonnas käinud oma ideed pakkumas. Seal oli lubatud talle pool miljonit marka, kui ta korraldaks maapinnast lahti saab. Mees asus tööle...



Volfred Tamm peab enne starti lühikese liigutava kõne. Ta lõpetab: "Tõstamaa neiud, ärge nutke kui ma olla kukun!"

konstaabel ära keelanud.

Jõe talu peremees Villem Toots lausus peale Tamme katsetusi: "Kui Tamm oma riistapuuga taevasse tõuseb, siis mina lähen viljalõikajaga järele."

Oma katsetustega sai mees Lennuki Tamme nime. Oli ta ajas ees või taga? Ehk keegi kaasaegne teab.



Arseeni Vilgats mäletab, et Tamm oma päevatöölise sissetulekutest ostis riidet lennuki tiibade katmiseks. "Päris kanga kaupa." Lennuki mõlemal küljel olid imelikud labad, mis jalgade sõtkudes hakkasid pöörlema. "Aga üles ei tõusnud." Ka nõõridest meeste poolt vedades ei võtnud tuult alla.

Siis ehitas Tamm uue lennuki. Seda vedas veoautoga ja paar korda tõusis lennuk maast lahti. "Aga siis sai sirge tee otsa," mäletab Ats. "Tamm oli tark mees: oskas maalida, tegi ilusaid saunapilte. Alasti naised puha peal."

Juhan Hannus kõneleb, et ühel suvisel pühapäeval üritas Tamm saeveski juures õhku tõusta. Rahvast oli murdu, aga kõit lennuki vedamiseks ei olnud. Sepa Herman ostis poest kõige tugevamat kõit ja mitukümmend meest asusid vedama. Tamm pidas enne kõne, aga lendu ei saanud.

Räägitakse, et peale seda oli Tamm tahtnud lennuki Levaroti mäele viia ja selle järsust nõlvast alla lastes õhku tõusta. Selle oli

Andrei Udu

VALE JUTT, ...

... et pensionäride esindajad Riigikogus nagu tagasihoidlikud olnud. Kõrgete riigiametnike palgatõusu poolt hääletati üksmeelselt.

... et räämesaagid aasta- aastalt suurenevad. Värati suitsuahjud panevad ikka silgupuuduse tõttu pausi.

... et kõva raha eest Prantsusmaalt ostetud angerjapojad ei ole Ermistu järves kasvanud. Peale talvist ummikusse jäämist surnud angerjad rohkem kui palju. Mõnes paigas ruutmeetril kümnete viisi.

... et mõned bussipargi liinisõidukid kehva kasimisega. Päike paistab ikka igast klaasist läbi. Meiegi vald nüüd bussipargi peremees. Osanik.

Tarkusetera: Ega abi kannust ja kivist saa, vaid inimestest.

Ristsõna huviistele!

Aprillikuu lehes ilmunud ristsõna vastus oli: "vallamaja", mille aadress on Sadama tee 2. Luuletuse autor Ants Linnutaja töötas Tõstamaal loomaarstina. Täname neid, kes küsimustele vastasid ja valia lehe kohta ettepanekuid tegid. Fortuuna tahtel saab seekord väikese auhinna Laine Ülem. Selles lehes oleva ristsõna lahendamisel saate ühe Tõstamaa valia mehe nime. Kus ja keelena töötas see mees aastatel 1957 - 1978 ? Lisaks saate nummerdatud ruutudest veel kaks sõna. Kuidas kommenteerite? Vastuseid ootame kuni 20. juunini. Tooge või saatke need Tõstamaa raamatukogusse.

Meeste riietus-ese	Paksu papi	On igas Tõstamaa kodus	Eesti kirjanik nimi + in.	Kodu-loomalgi	Seda teeb Tõstamaa iga kana	Tõstamaa meeste kala-püügiriist	Kasvavad Tiigi Elsa maja ees	Kellest unistas kunagi iga rannaneid	Jalanõud	Tegelane laste-kirjan-dusest	Hea tule-hakatus-materjal	Lapsed laulavad mõnikord laulu-tunnis ...
												1
			4									2
			15					6		12		
		5		11	14	10						
						13						
					9						8	
3							7					

Selles Ristsõnas algab sõnade erinevus 3. tähest.
 Kaks esimest tähte on kõigil sõnadel samad.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----

Koostas: Sinu Arli

Õnnitleme maikuu sünnipäevalapsi!

*Aastaid veereb nagu
laineid randa,
kõige suuremadki murrab
kaldaliiv.*

*Kaunid aastad ei neid
tahaks anda,
siiski tuulepuhang kaldale
nad viib.*

Salme Miidu 86
Juulia Laan 86
Miina Press 84
Maria Soomets 84
Aleksander Mändla 81
Salme Michelson 79
Eufrosinia Tõnismäe 77
Pauliine Pihelgas 77
Nikolai Leas 76
Velli Uper 75

Johannes Kangur 75
Leonida Reimand 74
Elviine Salmistu 73
Erich Taal 72
Adel Kütt 70
Maria Karotamm 70
Leida Sõerd 65
Lembit Kalbach 65
Heinar Rannik 60

Tõstamaa Vallavolikogu kuulutab välja

enampakkumise vallale kuuluva sõiduauto

Moskvitš iZ 2715-01

müümiseks. Enampakkumine toimub
5. juunil 1996. a. kell 15.00 Tõstamaa
vallamajas.

Alghind 3000.- krooni.

Osavõtumaks 50.- krooni, mis tasuda
eelnevalt vallavalitsusele.

Enampakkumisel võivad osaleda ainult
Tõstamaa valla elanikud.

TULE TERVITAMA PEATSELT SAABUVAT SUVE!

HOVERY-COVERY lauljatar
ESTIN kontsertprogrammiga
Tõstamaa Seltsimajas
Reedel, 14. juunil kell 21.00
Kaastegevad Estini
tantsupiigad ja **ANS,**
ARABELLA

Õhtu jätkub tantsuga erineva
muusika saatel!
Pääse 30.- krooni

**Tule kindlasti ja ole
täpselt kohal!**

Teade.

Juunikuus on
Tõstamaa
raamatukogu
avatud T. K. N.
R 10.00 - 15.00.

Noor naine lapsega soovib suveks
mere äärde puhkekohta. Põhiliselt
nädalalõppudel.

Kes soovib meeldivat vaheldust
võtku ühendust telefonidel 42 884
tööl, 38 105 kodus

Ivika

Otsin.

Äsja Tõstamaale asunud
aastates härra, kes on huvitatud
malemängust, vajab
mängupartnerit, kellega vahete -
vahel mõni partii teha ja sõna juttu
ajada. Kontakttelefon 96- 101.
Ervin.

Kontakttelefonid

Tõstamaa Raamatukogu	Lea Rannik	96-184
Tõstamaa Seltsimaja	Ene Lehtsalu	96-172
Tehniline toimetaja	Ivar Vinkler	96-216